

El cap de setmana que ve acaba la Lliga més igualada dels últims anys

Boig pel futbol

La temporada 92-93 entra en una recta final d'infart. Jugadors, entrenadors, públic, presidents... són l'espectacle. L'estadi és una olla de pressió. I només hi pot haver un campió. De moment, el Lleida ja ha aconseguit pujar a primera. El Mallorca també podria fer-ho.

El Camp Nou, empelfat de blau i grana amb la col·laboració del públic, en un partit recent entre el Barça i el Reial Madrid.

ARXIU

Johnny llegeix, en un dominical de vint duros qualsevol, un article perenne sobre les escoles de futbol. El dia 20 de juny s'acaba la Lliga. Falten dues setmanes i no té massa clar que el seu equip, un punt per sota del primer classificat i màxim rival històric, la guanyi. Pateix. Torna a parar atenció en l'article. Torna als cellers on fermenten els *cracks*. D'allà sortiran, ensinistrades per mestres que van tocar un cel en blanc i negre, les figures que assoliran la glòria en ple canvi de segle.

I aprofita el canvi de pàgina per clavar els ulls en el platet d'olives farcides d'anxova, en travessa una amb un escuradents i se la posa a la boca. L'instint li porta la cervesa als llavis, però el glop li duu el número 9 a la gola de la memòria. Quan era

petit volia ser Santillana, el mític 9 del Reial Madrid. Aquella samarreta blanca, amb aquell nou de plàstic negre lluent cosit a l'esquena i amb aquell escut lila al costat esquerre del pit, que li havia regalat el seu germà gran, que era del Madrid.

Davant casa seva hi havia un bosc de pins. I entre els pins hi havia un clar on només havien arrelat grans romanins. Entre ràfegues de cromos de futbolistes, el primer baló de cuir i aquella olor de greix de cavall que li donava perquè és conservés, i partits al pati de l'escola, se li apareix el moment en què van decidir, uns quants veïns, que en aquell clar del bosc hi farien un petit camp de futbol. La primera tasca, Johnny comptava aleshores vuit o nou anys, era arrencar tots aquells matolls.

I així desaparegueren també les pedres i aparegueren aquelles porteries fetes amb soques d'atzavares seques. I Johnny, que era més aviat grassonet, es va convertir en un Santillana oportunista –mai no campanya massa allunyat de l'àrea– que feia gols a mitja volta. Una oportuna lesió a l'empenya del peu dret li va despertar el peu esquerre.

Després de deixar-se la pell dels colzes, les cuixes i els genolls en el "campet" –com l'anomenaven–, van venir els diumenges de futbol, quan recollia pilotes i canviava els gols en el marcador per un d'aquells bitllets rojos de cent pessetes, l'equip juvenil, els desplaçaments... i el batxiller, que Johnny va començar amb tretze anys. Llavors, se'n va anar a la ciutat a

Eufòria a la Terra Ferma

El camp de la Unió Esportiva de Lleida era ple a vessar dissabte dia 5 de juny. Nou mil espectadors hi van acudir convençuts que aquella era la gran ocasió per al seu equip de tornar a primera. Només en la temporada 50-51 l'equip de la terra ferma havia jugat en companyia dels grans. Ara n'hi havia prou amb derrotar un Badajoz que no semblava un gran adversari i el somni es faria realitat de nou. En deu minuts tot va quedar clar: un baló rebotat en el travesser va ser rematat de cap per Sigüenza. Pablo, el porter del Badajoz no hi va poder fer res. El deliri es va apoderar de la grada i va obrir una festa que duraria moltes hores.

Al final el partit va acabar amb un contundent tres a zero que no deixava lloc a resposta. Els blaus ja eren a primera, de forma matemàtica. Lleida també. "Lleida, una ciutat de primera" resa l'oportú eslògan inventat per la Paeria.

I fins a la Paeria van anar els jugadors i l'entrenador, l'idolatriat Mané, per a oferir l'ascens als lleidatans. Una caravana inusual a la capital del Segrià, amb la Penya Els Xuts d'animadors implacables, recorria el centre de la ciutat i rematava amb una festa popular a la plaça de Sant Joan. Immediatament les autoritats polítiques remarcaven la importància econòmica i social de l'ascens i anunciaven la remodelació del Camp d'Esports, tot seguint les normes de la UEFA "per si de cas".

V. P.

NOU DIARI DE LLEIDA

Els ciutadans de Lleida es van llançar al carrer a celebrar l'ascens del seu equip a primera. NOU DIARI DE LLEIDA

viure amb l'altre germà gran. Aquest, que era del Barça, li va parlar de la Nova Cançó i li va ensenyar com s'engegava el tocadiscos. Quan Johnny va acabar el primer de BUP, ja era culé. A segon de BUP, portava una bufanda de llana quadribarrada que li va encarregar a la mare. El "més que un club" era un sentiment molt abans que una frase apresada. A tercer de BUP, va tornar al poble: hi acabaven d'instal·lar l'institut. I a COU va deixar el futbol.

Encara havien de passar, emperò, molts anys abans que Johnny veies el seu equip en viu. Va ser també el primer cop que entrava en un camp de debò: San Mamés -"la catedral"- . Aquell dia, l'Atlètic de Bilbao va guanyar el Barça per 3 a 2 en una tarda esplèndida de futbol. Un partidàs, vaja. I no va ser fins tres anys després que entraria per primer cop a la seva

catedral, el Camp Nou. Aquell dia el Barça i el Madrid empataren gràcies a un gol en pròpia porteria del defensa madrildista Spasic.

Ara, Johnny, que era a Wembley –la mare de totes les catedrals– quan s'hi havia de ser i que no es perd quasi cap partit televisat del seu equip, pensa, abans de tornar a la lectura, que és boig pel futbol. I no sap ben bé perquè. Un boig entre milions de bojos arreu del món. Res d'original. Però li agrada embogir. Aquesta bogeria compartida, aquest ritm compartit per milers de persones: seguir les ventures i desventures de l'equip a la premsa durant tota la setmana, l'escalfament per al diumenge, quan les bufandes –com quasi tot en el futbol, també d'influència britànica– dels respectius equips esdevenen les reines de la indumentària. I els crits de guerra –“¡Go-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o!” i “¡Campio-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o!” i “¡Campio-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o!” Oé, oé, oé” són dos dels més preuats– substitueixen els himnes, que amb el temps han passat de la gargamella comuna als altaveus dels estadi i als marcadors electrònics.

Però la bogeria no és, ni molt menys, patrimoni de l'afició. És una mena de malaltia de la qual no poden fugir ni jugadors ni juntes directives. Ni tan sols personatges il·lustres (vegeu requadre). O polítics. Un exemple n'és el programa *La barberia*, que dirigeix Pitu Abril, a TV2, on els quatre contertulians fixos es desinhibeixen absolutament de la rigi-

desa i seriositat que sembla inseparable als professionals del gremi. L'ex-ministre de Sanitat del govern espanyol, Ernest Lluch, té un historial culé com poca gent: entre d'altres, fou fundador de la penya barcelonista de València. I encara que, en l'escenari català, no sigui gaire rendible socialment i políticament reconèixer-se militant de l'espanyolisme –futbolísticament parlant–, el president del COI, Juan Antonio Samaranch, ho ha fet.

La bogeria pel futbol, emperò, produeix coincidències com aquesta: el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va aprofitar el 75è aniversari del FC Barcelona per fundar, a Montserrat, Convergència Democràtica de Catalunya el 17 de novembre de 1974, amb un centenar

més de nacionalistes que gaudien tots de doble militància –nacionalista i culé–. Pujol, que és soci de Can Barça des dels cinc anys, té el carnet número 6.929. Josep Tarradellas, el seu predecessor, tenia el carnet de soci 126. El secretari general del PSOE, Felipe González, per la seva banda, té la seva bogeria futbolera col·locada a segona divisió: “¡Viva er Beti manque pierda!”. L'ex-lehendakari Carlos Garai-

Ronald Koeman és un dels cracks estrangers que més ha contribuït a enfortir l'equip actual del Barça.

I encara que sembli que totes les figures de la Lliga estatal de primera divisió vinguin de fora, els Països Catalans aporten també les seves estrelles; una minsa quantitat de jugadors. No tan minsa si parlem de qualitat. En la temporada 92/93, el Principat de Catalunya aporta un total de 28 jugadors (19 de Barcelona, 4 de Lleida, 3 de Girona i 2 de Tarragona), un 0,4% de la població total. El País Valencià n'aporta

23 (16 de València, 6 d'Alacant i 1 de Castelló), un 0,5% de la població total. I les Illes Balears, 4, un 0,5% del total.

Entre els bojos pel futbol, hi ha tot un seguit de persones –“bojos assenyats”, en diu Eduard Combas, cap de personal i instal·lacions del FC Barcelona– que de ser simples aficionats passen a convertir-se en amos i senyors d'aquest món. I sense ells tampoc no hi hauria futbol d'elit. O aquest seria diferent. Són constructors, advocats, metges... Són milionaris. I tenen somnis. Deliris de grandesa. Són els presidents, que accedeixen a la direcció d'un club, normalment, un cop assolit l'èxit econòmic. Són empresaris en clubs amb una envergadura que requereix un funcionament d'empresa.

“Ser president del Madrid és més important que ser ministre”, declarava Ramón Mendoza, president del Reial Madrid, poc temps després d'accedir al tron de la “casa blanca”. Moltes persones han canalitzat la fortuna cap al futbol: Silvio Berlusconi va comprar el Milà l'any 1986. El club és, senzilla-

ment, seu. El cantant Elton John també va embogir, d'alguna manera, pel futbol; els ingressos *rockers* van tenir durant un temps una missió concreta: convertir el Watford en un dels “grossos” de la Lliga britànica. Una carrera quasi exemplar de bogeria pel futbol la tenim a casa nostra: Josep Lluís Núñez. Ara parla de Fundació Barça, que inclou, entre d'altres el projecte de Ciutat Esportiva de Sant Joan d'Espí. Parem atenció, però, a la carrera econòmica d'aquest constructor –el constructor per antonomàsia–: el 1957, quan comptava 26 anys, es casa amb Maria Lluïsa Navarro, filla del constructor Francesc Navarro. Dos anys després registra la companyia Navarro y Núñez. I dos anys més endavant fa una altra passa: Núñez y Navarro.

ment, seu. El cantant Elton John també va embogir, d'alguna manera, pel futbol; els ingressos *rockers* van tenir durant un temps una missió concreta: convertir el Watford en un dels “grossos” de la Lliga britànica. Una carrera quasi exemplar de bogeria pel futbol la tenim a casa nostra: Josep Lluís Núñez. Ara parla de Fundació Barça, que inclou, entre d'altres el projecte de Ciutat Esportiva de Sant Joan d'Espí. Parem atenció, però, a la carrera econòmica d'aquest constructor –el constructor per antonomàsia–: el 1957, quan comptava 26 anys, es casa amb Maria Lluïsa Navarro, filla del constructor Francesc Navarro. Dos anys després registra la companyia Navarro y Núñez. I dos anys més endavant fa una altra passa: Núñez y Navarro.

El 1966 jubila el seu sogre. Després accedeix a la presidència del Barça i es guanya l'enemistat de molta gent. En els set primers anys de mandat Núñez, el patrimoni passa de 13 milions a 2.000 i els socis passen de 77 mil a 107 mil. I suma i segueix.

que una escenografia com Barcelona o València prengui sentit: els taxistes i els voluntaris de la Creu Roja, la guarderia i el locutor estrella, qui rega la gespa i qui condueix la megafonia, els venedors ambulants i la unitat de reanimació cardíaca, els porters i els vigilants jurats, el cambrer

de març de 1992 en esclatar-li una bengala al pit, fet pel qual el club ha estat declarat responsable subsidiari i obligat a pagar 42 milions de pessetes a la família del noi; la tragèdia de l'estadi de Heysel (Brussel·les) en un partit de Copa d'Europa disputat pel Liverpool i la Juventus, etc., cal preguntar-se: ¿el futbol és innocent?

Per a alguns, sovint periodistes esportius, el futbol és innocent. Argumenten que, en el futbol, els violents s'hi fiquen, no en neixen. Aquesta opinió contrasta amb la de Ferran Puig de la Bellacasa, director de Política Interior i president del Comitè Contra la Violència, que afirma que "la irresponsabilitat d'alguns clubs ha afavorit el desenvolupament de grups ultres. Els presidents no s'han adonat que han covat un ou de serp".

Al mateix temps, el passat mes de febrer, apareixia un informe policíac que revelava les deficiències dels camps de futbol quant a plans d'evacuació d'emergència: el 60% no en té. Un dels estadis que, en cas d'aplicació rigorosa de la llei, seria automàtica-

El món del futbol ha creat un florent negoci paral·lel.

JOAN MARI

Aquests personatges són els "bojos asenyats", aquells que encara que no ho semblen, desitjarien molts cops quedar fora de la tribuna per poder insultar l'àrbitre o esbravar-se a gust contra algun jugador de l'equip contrari. Però no poden. Es queixen, ploren, són paternalistes amb els "seus" jugadors. Són els qui legitimen –o deslegitimen– el futbol. El foc granejat entre presidents, entrenadors i jugadors d'equips rivals proporciona al boig del carrer tots els ingredients necessaris per a la salsa del futbol. Només cal amanir-ho amb gols. Amb victòries esportives.

Però si els jugadors són la flama que fa bullir aquest brou, ¿qui fa que l'olla arribi a la màxima pressió? Sens dubte, el públic. La gran massa víctima de la bogeria total. Aquells milions de persones que omplen jornada rere jornada els camps de futbol de tot el món. La riuada de gent que unes hores abans dels partits s'acosta al camp i va ocupant el seu lloc per contemplar, auriculars a les orelles, cigars a la boca, entrepans a la mà, bengales camuflades... com els seus ídols es dediquen durant dues hores a intentar introduir un bola de cuir inflada d'aire entre tres pals que aguanten una xarxa. Una xarxa que cada cop que es mou empenyada pel baló provoca llàgrimes, alegries, embòlies, infarts, il·lusions, esperances... És l'espectacle. Un espectacle que compta també amb tot un repart d'actors secundaris que fan possible

L'eufòria després dels triomfs no sempre pot ser controlada. Per sort, la violència no té gaires adeptes entre els seguidors dels equips dels Països Catalans.

ARXIU

i el qui lloga els coixins...

Però la bogeria no sempre està controlada. Davant fets com l'apunyament entre membres de seguidors ultres de diferents equips, sociòlegs i comunicadors presentaven el passat mes de març un estudi dirigit per Pere Oriol Costa, Joan Manuel Pérez Torneo i Fabio Troque, en què s'inclouen tots els grups ultres dins un grup més ampli conegut per *hooligans* –uns 10.000 segons la policia, integrats en 32 grups d'ultres–, la vigilància dels quals representa anualment una despesa de 1.000 milions de pessetes; la mort de Guillem Alfons Lázaro al camp de l'Espanyol el 15

ment tancat, seria el Lluís Sitjar (Mallorca). L'esmentat informe també assenyala que el Camp Nou (78,73% de localitats de seient) i el Lluís Casanova (73,95%), són dels camps més còmodes i segurs. A les darreries de l'any passat, la Comissió Contra la Violència havia de posar en marxa la següent experiència pilot al camp del València: organitzar un primer grup de voluntaris que havien de fer tasques de vigilància. L'elecció del Lluís Casanova va tenir aquesta justificació: va ser subseu olímpica i va acollir els partits de la selecció espanyola de futbol. El programa encara no s'ha portat a terme.

L'estadi Lluís Companys de València és un dels camps més còmodes i segurs de l'estat.

RAFA GIL

Futbolmania

La febre pel futbol és una de les aficions contemporànies que afecta de manera més democràtica tot tipus de gent. A l'estadi, davant del canal 33 o el Plus, tots som iguals. Però entre els malalts del futbol hi ha un apartat especial que el formen els famosos. Artistes, escriptors, actors, polítics que també pateixen de dèries futbolístiques es veuen de vegades en compromisos o fins i tot amb problemes d'agenda greus per poder combinar la feina diària amb la passió. Cadascú amb la seva dèria concreta i igual que la resta de futbolmaníacs, els famosos criden, tremolen, pateixen i es desmaïen d'emoció durant el partit i l'endemà, devoren diaris esportius.

"En el meu cas concret, jo parlaria de Barça i no de futbol. Aquesta és la meua malaltia". Ferran Torrent autodefinit culé explica que la seva febre futbolística, que ja va agafar als dotze anys, és una de les que presenta els símptomes més clarament: "el problema de la gent que som del Barça d'una manera encesa no és tant patir perquè guanye el Barça sinó que la qüestió és que el Madrid no guanye. Aquesta Lliga, per exemple, si no la guanya el Barça i tampoc el Madrid, el fet no és tan gros." Així, Torrent explica que un Madrid-Barça el posa molt més malalt que un Barça-Madrid. "Un Barça-Madrid encara m'atreveix a mirar-lo però al revés, no. Em pose negre, no gaudesc del futbol." La febre de Torrent arriba a punts tan greus com haver d'abandonar el camp durant un Barça

València al Mestalla o passar-se gairebé tota la final de Wembley no pas davant la tele sinó al passadís, sol, mentre la colla d'amics s'esgargamellava davant el xut definitiu de Koeman.

Quan Torrent decideix veure un partit sencer sap, però, que es passarà una hora i mitja patint. "Durant un partit m'alce, torne, fume un cigarret. Si el Barça juga malament, faig *zapping*". Un dels pitjors partits que recorda Torrent és l'última jornada de la Lliga passada. "Era a casa d'uns amics però estava tan nerviós que vaig anar-me'n a casa. En arribar i només per curiositat vaig posar la tele i vaig veure que el Madrid havia perdut. Em fotia pesics per creure-m'ho." De tot plegat, Torrent sentència: "Si hi haguera un metge que poguera curar-me d'això, hi aniria, segur."

Un altre que segurament aniria a un metge, almenys per guarir-se dels ensurts, és Joan Manuel Serrat. Serrat, un altre culé empedreït, sabia que es perdria tant la final de Wembley com la de la Lliga de l'any passat perquè es trobava de gira per Sud-amèrica. Però el que no podia saber és que mentre esperava el seu vol a l'aeroport de Buenos Aires se li va acostar un aficionat del River —equip germà del Barça— i li va comunicar que el Barça, gràcies a les matemàtiques i a la sort dels campions, havia guanyat la Lliga el dia abans. Serrat devia explotar d'emoció, però no va poder fer res a banda de dirigir-se cap a la terminal corresponent i embarcar. Un cop a Barcelo-

Però aquests punts negres que taquen la bogeria/festa queden desdibuixats per esveniments com el que va tenir lloc el dia 8 de març de 1993 al Camp Nou: 45.000 cartolines hissades pel públic formaren un mosaic que va estar un rècord Guinness i un exemple de participació festiva del públic en un camp de futbol.

El proper dia 20 de juny acaba la Lliga. La recta final serà d'infart. La bogeria dels seguidors de l'equip que guanyi farà el cim. La bogeria sortirà de l'estadi i ocuparà el carrer una vegada més. El futbol és una màquina en trajectòria ascendent. Després tothom estarà pendent de la concentració preparatòria del seu equip, dels nous fitxatges... fins que tornin a començar les lligues. El futbol sense bogeria és una empresa sense èxit.

Joan Mari

na, contem que ell i Alfons Arús van complir la prometença que havien fet si el Barça guanyava la Lliga: donar una volta al Camp Nou en calçotets. Serrat, un patidor culé dels més genuïns, també es va perdre la Final de Wembley. En aquella ocasió, el cantant va haver d'assabentar-se que el Barça havia guanyat la Copa d'Europa a través d'un fax que la seva oficina de Barcelona va enviar-li a l'Argentina. Juntament amb el missatge de felicitació per la part que li tocava, Serrat va rebre un retall d'un diari barceloní, la prova definitiva de la veritat.

Un altre gran apassionat del futbol que, a més, ha aconseguit que passió i professió caminin juntes és Julià Garcia Candau. L'actual director del periòdic esportiu AS a Madrid, té el seu cor futbolístic dividit entre el Vila-real i el València. Aquests dos equips són els de la febre autèntica, però, segons ell, la seva afició pel futbol el fa simpatitzant de tots els equips del territori de l'antiga Corona d'Aragó. També l'Osasuna i la Reial Societat, equips bascos que ha après a estimar perquè són els de la seva dona. "Durant els partits, i supose que per deformació professional,estic quiet i no cride. Les poques ocasions en què ho faig és al camp del Vila-real. Allí m'alce a aplaudir. En una ocasió en què l'equip perdía i podia baixar a 2a B, no vaig poder aguantar el patiment. Em vaig empenyar un poc, vaig dir-me que no volia veure el disgust sencer. Vaig marxar".

Xènia Bussé